

MAHMUT KÜÇÜK**(Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı) –**

Sayın Başkan, Üniversitelerimizin Değerli Öğretim Görevlileri, Meslektaşlarım, Katılımcılar ve Basınımızın Seçkin Temsilcileri, sözlerime başlamadan önce hepinizi saygı ile selamlarım.

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin düzenlediği, ülkemizin önemli sorunu olan afetlerin ve özellikle depremin İstanbul özelinde yapılaşma ve şehirleşme konularının tartışılacağı 3. İSTANBUL VE DEPREM SEMPOZYUMU'na hoş geldiniz. Bu Sempozyumu düzenlemelerinden dolayı başta İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı olmak üzere oda yönetimini, düzenleme kurulu'nu ve emeği geçen tüm arkadaşlarımızı kutlar, sempozyumun başarılı geçmesini dilerim.

Sayın Başkan, Değerli Katılımcılar; sizlere, Bakanlığımızca 29 Eylül – 01 Ekim 2004 tarihleri arasında, İstanbul'da gerçekleştirilen Deprem Şûrası ve sonuçlarını, ağırlıklı olarak da Şûra kazanımlarını anlatacağım.

Deprem Şûrası'ndan elde edilen kazanımları daha iyi anlamak için önce; Şûra'ya giden yolu, Şûra sürecini ve Şûra öncesinde, deprem bağlamında ülkenin karşı karşıya bulunduğu sorunları ve o günkü konjonktürel durumu, bu durumla ilgili olarak bazı çevrelerce yapılan çeşitli açıklama ve çözüm önerilerini hatırlatmakta yarar olduğunu düşünüyorum.

Bilindiği gibi; o günlerde fay boyundan, kırılma uzunluğuna, parsel, hatta kent bazında zemin özelliklerinin belirlenmesine, zemin iyileşmesine, binaların güçlendirilmesine ilişkin, bilimsel olarak uygulanabilirliği olan veya olmayan farklı, çeşitli açıklamalar kamuoyunda, görsel ve yazılı basında yer almakta idi.

Yine; deprem olgusu, bir çok disiplinin birlikte çalışmasını, kapsamlı bir multi disiplinler bir alan oluşturulmasını kaçınılmaz kılmasına rağmen, bu olgu bilim dışı görüş ve önerilerle biçimlendirilmekte, böylece toplumumuzun deprem konusunda duyduğu kaygı her geçen gün daha da derinleştirilmekte, umutsuzluk ve bilinçsizlik ortamı oluşturulmakta idi.

Değerli Katılımcılar; bilindiği gibi; günümüzde, ülkeler gelişme açısından; gelişmiş ve az gelişmiş olarak ikiye ayrılmaktadır. Gelişmiş ülke olmanın ölçütü olarak, “ülke sorunlarını kendi iradesi ile çözüme başarisı” gösterilmektedir. İşte, temel sorun burada yatmaktadır.

Biz ülke olarak; deprem ve geniş anlamı ile afet konusunda yerleşme, yapılaşma ve şehirleşme ile ilgili sorunları çözebilme becerisini gösterebilecek miyiz mesele budur.

Sorunları çözmede, nihai hedefe ulaşmada kullanılacak araçların doğru seçilmesi şarttır. Bakanlığımız, bu konuda (yani deprem konusunda) sorunları ülke çapında bir bütüncül olarak ele alıp, tartışıp değerlendirerek sağlıklı bir çözüme kavuşturabilmek için, “Deprem Şûrası”nı bir araç olarak seçmiştir.

Değerli Katılımcılar; Şûra öncesinde akademisyen, kamu görevlisi, birlik, dernek ve özel firma temsilcilerinden oluşan 210 kişi;

- Kurumsal yapılanma,
- Mevzuat
- Afet Bilgi Sistemi,
- Mevcut Yapıların İncelenmesi ve Yapı Denetimi,
- Yapı Malzemesi,
- Kaynak Temini ve Sigorta
- ve Eğitim

konularında, 7 Komisyonunda görev alarak gerekli raporları hazırlamışlardır.

Şûrada; hazırlanan komisyon raporları ve deprem olgusu bütün yönleriyle ele alınarak tartışılmış, konuyla ilgili görüş ve öneriler açık ve seçik olarak ortaya konmuştur.

İlgili komisyonlarca yapılan çalışma ve düzenlenen raporlarının Şûrada görüşülmesi ve değerlendirilmesi sonucu; konu ile ilgili olarak daha evvel yapılmış araştırma çalışmaları, mevcut durum, uygulamada aksayan yönler ve bunların nedenleri ortaya çıkarılmış, bundan sonra yapılması gerekli görülen çalışmalar ve alınması gereken tedbirler ile mevzuat düzenlemeleri tespit edilmiş, Şûra sonuç bildirgesi ile de, yapılan bu çalışmalar kamu oyuna duyurulmuştur. Bu suretle Bakanlığımız Deprem Şûrası ile oluşan bilgi birikimini çok daha geniş katılımlı bir ortamda bütünlüğe kavuşturup, yapılacak düzenleme ve uygulamaları belirlemiştir.

Değerli Katılımcılar; Bakanlığımız, Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi'nde belirtilen hususlarla ilgili olarak yapılacak iş ve işlemleri tespit ederek, uygulamaya konulmak üzere "Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi Eylem Planı"nı hazırlamıştır. Söz konusu planda, çalışmaların yürütülmesinden sorumlu birim, kuruluş, çalışılacak konu ve süreler belirlenmiştir.

Bu cümleden olarak; tespit edilen otuz konu üzerinde, yirmioç çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grupları Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi Eylem Planı Yürütme Kurulu ile belli periyotlarla toplanarak yapılan çalışmaları değerlendirmekte ve belirlenen takvime bağlı olarak bu çalışmalar sonuçlandırılmaktadır.

ŞÛRA SONUÇ BİLDİRGESİ EYLEM PLANI GEREĞİNCE BUGÜNE KADAR YAPILAN ÇALIŞMALARI AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE SIRALAMAK MÜMKÜNDÜR

1- DEPREM ŞÛRASI SONUÇ BİLDİRGESİ

Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi; yürürlüğe konulması planlanan kurumsal ve yasal düzenlemelere kaynak teşkil etmek üzere 11 Kasım 2004 günlü yazımızla tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere ve sivil toplum örgütlerine gönderilmiştir.

2- KAT MÜLKİYETİ KANUNU'NDA YER ALMASI GEREKEN HUSUSLAR

Ülkemizin son dönemlerde yaşadığı kötü yapılaşmanın; can ve mal güvenliğini, sosyal ve ekonomik hayatı ciddi ölçülerde tehdit etmesi, mevcut yapıların envanterinin çıkarılması, incelenmesi ve iyileştirilmesi ihtiyacını gündeme getirmiştir.

Bilindiği gibi; iyileştirme ve güçlendirmenin sadece kat malikinin sahip olduğu bağımsız bölümde veya ortak yerlerde yapılması yeterli değildir. Sağlıklı bir sonuca varabilmek için, bütün bağımsız bölümlerle birlikte, temelden çatıya kadar yatay ve düşey yönde yapının tümüyle değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak, bu şekilde yapılacak güçlendirme ve iyileştirme amacına ulaşabilecektir.

İfade edilen yapı güvenliğini sağlamak üzere, yapılacak güçlendirme ve iyileştirmelere imkan tanınması için “Kat Mülkiyeti Kanunu’nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına ve Kanuna Toplu Yapı ile İlgili Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı Taslağı”nda Bakanlığımızca bu konuda yer alması gerekli görülen hususlar 30.12.2004 günlü yazımızla Adalet Bakanlığı’na intikal ettirilmiştir. Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan değişiklik taslağı 25.01.2005 tarihinde kanunlaşmak üzere Başbakanlığa intikal ettirilmiştir.

3- MAHALLİ İDARELER KANUNUNDA YER ALMASI GEREKEN HUSUSLAR

Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi’nde; Mahalli İdarelerle ilgili kanunlarımızda “risk yönetimi” kavramının yer alması hususu hüküm altına alınmıştır. Bildirgenin ana temasını “afet yönetimi” kavramı oluşturmakta, dolayısıyla ilgili kurumların bu temel fikir üzerinde çalışma yapması gerekmektedir.

Kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili kanunlarda,

- Afet planlaması,
- Acil durum planlaması

gibi hükümler yer almış ise de; bu kanunların uygulamalarında ve hazırlanacak yönetmeliklerde “risk yönetimi” hükmünün ve buna ilişkin detayların yer alması gerektiği hususu 30.12.2004 günlü yazımızla İçişleri Bakanlığı’na bildirilmiştir.

4-YETKİN TEKNİK ELEMAN KANUNU

Diploma sonrası mesleki deneyimleri değerlendiren ve farklı nitelik ve ölçekteki uygulamalarla yetkinlik kazanan Teknik Elemanların (Mühendis ve Mimarların), bu özelliklerini belirlemeye yönelik (Yetkin Teknik Eleman Kanunu Tasarısı) hazırlanarak hayata geçirilmesi kaçınılmaz görülmüştür. Bu cümleden olarak, Bakanlığımızca Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği’ne bir yazı yazılarak, bu konuda gerekli çalışmaların yapılması istenmiş, TMMOB tarafından hazırlanarak Bakanlığımıza intikal ettirilen “Yetkin Teknik Eleman Kanun Tasarısı” 14.04.2005 günlü yazımızla görüşleri alınmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere ve sivil toplum örgütlerine gönderilmiştir.

5- KAMU PERSONELİNİN EĞİTİMİ

Kamu Yöneticileri için risk belirleme, zarar azaltma, müdahale ve iyileştirme konularını içeren afet yönetimine ilişkin hizmet içi eğitim programlarının önem ve öncelikle ele alınarak hayata geçirilmesi gerekli görülmüş, bu konuda kamu kurum ve kuruluşlarının gerekli önlemleri alması hususu, 16.01.2005 günlü yazımızla Başbakanlığa bildirmiştir.

6- EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi'nde yer alan eğitim önerilerinin hayata geçirilmesinde; sadece deprem afeti değil, diğer doğal afetler ve teknolojik afetlerin de doğurabileceği zararların azaltılması amacıyla, toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, bu çerçevede, sürekli ve etkili yaygın eğitim programlarının hazırlanması, konunun temel ve orta eğitim müfredat programına alınması hususları 14.01.2005 günlü yazımızla Milli Eğitim Bakanlığı'na bildirilmiştir.

7- YAPI DENETİM KANUNU

Deprem Şûrası'nda üzerinde en fazla tartışılan konulardan birisi de, Mevcut Yapıların İncelenmesi ve Yapı Denetimi'ne ilişkin Komisyon raporu üzerinde olmuştur. Açıklanan görüşler ve yapılan değerlendirmelerde; ülkede Yapı Denetiminin önemi ve kalite kültürünün yaygınlaştırılması ve daha etkin hale getirilmesinin, olmazsa olmaz bir koşul olduğu vurgulanmış, bu husus "Mesleki yeterliliği esas alan Yapı Denetimi Kanunu desteklenmeli ve sigorta unsurunu da kapsayacak şekilde yurt geneline yaygınlaştırılmalıdır" ifadesi ile kayıtlara girmiştir.

Yürürlükte bulunan 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un uygulamada bazı konularda yetersiz kaldığı anlaşıldığından, yapı denetimi ile ilgili bazı usul ve esasların yeniden tanzim edilmesine, zorunlu mali ve mesleki sorumluluk sigortası ile ülke geneline yaygınlaştırılmasına duyulan ihtiyaç nedeniyle, Şûra'da belirtilen öneriler doğrultusunda mevcut Kanunda gerekli düzenlemeler yapılarak yasallaşması için Başbakanlığa gönderilmiştir.

8- AFET SİGORTA SİSTEMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Sigorta sistemi için, ihtiyari ve zorunlu olarak devlet bütçesinden bağımsız ulusal bir finansman kaynağı ve sürdürülebilir konut süreçlerinden meydana gelen bir model oluşturulmalıdır. Düşük gelir gruplarına ise, deprem sigortasına ilişkin olarak prim desteği sağlanarak, toplumsal ölçekte yaygın bir sigorta bilinci yaratılmalıdır.

Bakanlığımızın bu konudaki görüş ve önerileri 14 Ocak 2005 günlü yazımızla Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Devlet Bakanlığı'na intikal ettirilmiştir.

9- ÜNİVERSİTE MÜFREDAT PROGRAMLARI

Üniversitelerimizin jeoloji, jeofizik, inşaat mühendisliği, mimarlık, şehir planlama ve benzeri meslek eğitimini yürüten bölümlerinde uygulanan programlarda, deprem konusuna yeterli şekilde yer verilmesi hususu Deprem Şûrası Sonuç Bildirgesi'nde yer almış, bu husus 24.01.2005 günlü yazımızla da Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'na bildirilmiştir.

10- DEPREMİN ÖNCEDEN TAHMİNİYLE İLGİLİ ETİK KURALLAR

Şûra Sonuç Bildirgesi'nde; deprem konusunda, özellikle çok disiplinli araştırmaların kumsallaştırılması için, yöntemlerin geliştirilmesi ve ulusal araştırma programı çerçevesinde belirli aralıklarla sempozyum gibi bilimsel etkinliklerin yaygınlaştırılması belirtilmiştir.

Ülkemizde, depremle ilgili yürütülmekte olan ve bundan sonra başlatılacak olan araştırmaların, bir ulusal program dahilinde oluşturulması ve araştırma sonuçlarının da bu program kuralları doğrultusunda açıklanması önem kazanmıştır. Ayrıca Avrupa Konseyi'nin depremin önceden tahminiyle ilgili etik kurallarının gündeme getirilerek kamuoyu oluşturulmasının da, ülkemiz adına önemli bir adım olacağı hususu 27.01.2005 günlü yazımızla Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığı ile Ulusal Deprem Konseyi Başkanlığı'na bildirilmiş, bu çerçevede adı geçen Başkanlıklardan, yürütülen çalışmalar kapsamında, deprem konusuyla ilgili araştırmaların kurumsallaştırılmasına yönelik çalışmaların da yer almasının sağlanması istenmiştir.

11- MEVCUT YAPILARIN ENVANTERİ, İNCELENMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

Ülkemizdeki kötü yapılaşmanın insanın can ve mal güvenliğini, sosyal ve ekonomik hayatının ciddi ölçümlerde tehdit eder duruma gelmiştir. Bina türü yapı stokunun mevcut yapı stoku içindeki oranı ve deprem tehlikesine karşı aşırı hassas durumda bulunmaları, can kayıplarının en temel kaynağı olmaları nedeniyle, bina türü yapı stokunun öncelikli ve ağırlıklı olarak ele alınıp incelenmesi gerekmektedir. Ancak bu amaca uygun bir envanter ve inceleme henüz yapılabilmemiş değildir.

Envanteri yapılacak bina türü yapı stokunun büyüklüğü karşısında, bu büyük problemle baş edilebilmesi için, pratik ve geçerli bir takım yaklaşımlar geliştirmek ve bunları kullanarak durum belirlemesi yapmak gerekmektedir. Bu amaçla aynı tehlikeyi yaşayan diğer gelişmekte olan ülkelerin yaptığı gibi kademeli değerlendirme yöntemleri kullanılmak akılcı bir yaklaşım olarak gözükmektedir. Nitekim, ülkemizin dört üniversitesinden oluşturulan geniş bir bilim heyetinin bir seneye yakın yoğun çalışmaları ile ortaya konulan I.D.M.P.(2004) çalışmaları esnasında, kademeli değerlendirme yaklaşımlarının kullanılmasının tek akılcı yaklaşım olacağına karar verilmiştir. Bu konuda kuşkuyla yer yoktur.

Gerek Yapı Denetimi ve Mevcut Binaların İncelenmesi Komisyonu'nun raporunda ve gerekse, Deprem Şurası Sonuç Bildirgesi'nde;

Ülkemizde yapı stokunun büyük bölümünün sorumlu olduğu yeterli deprem güvenliğinin bulunmadığı ve büyük can ve mal kayıpları yaşanacağı hususu belirtilerek, bu meyanda gerekli önlemlerin alınması gerekli görülmüştür.

Ülke genelinde özel ve kamu binaları dahil bütün yapıların envanterinin çıkarılması konusunda 15 Nisan 2005 tarihinde iki tane 26 Nisan 2005 tarihinde de bir tane olmak üzere üç genelge bakanlıklar ve valiliklere gönderilmiştir. Genelgemiz eki formatlarla yapılacak çalışmalara açılık getirilmiştir.

Konuya Bakanlık ve valiliklerin gerekli hassasiyeti göstermeleri istenmiştir. Söz konusu genelgelerimizin temel amacı, ülkedeki güvensiz ve dayanımsız binaların mevcudu hususunda dikkatleri çekmek, incelemesini sağlamak gerekli önlemlerin alınması hususunda bilinç oluşturmak, sorumlulukları hatırlatmaktır.

Bu itibarla mevcut yapı stokunun envanterinin çıkarılmasından amaç taşıyıcı sistem ve zemin yapısı dikkate alınarak, deprem tehlikesine göre değerlendirme ve tehlike sıralamasının yapılması ve suretle önceliklerin belirlenmesi ve belirlenen önceliklere göre derhal müdahale edilmesini sağlamaktır.

Valiliklerimiz ve valilerin bünyesindeki her ölçekteki belediye başkanlığından konuya gerekli önem ve hassasiyetin gösterilerek derhal çalışma başlatılması mevcut yapı stokunun incelenmesi ve depreme dayanıklı hale getirilmesi istenmiştir.

12-GÜÇLENDİRME YÖNETMELİĞİ

Ülkemizde yürürlükteki yönetmelikten daha eski tarihlerde yapılmış ve deprem güvenlik düzeyi, yürürlükte olan yönetmelik'teki düzeyin altında olduğu için gelecek depremlerde çeşitli düzeylerde hasar görebilecek yapıların bulunduğu, ayrıca olmuş depremlerdeki hasarın giderilerek dayanımının deprem öncesi düzeye yada daha üzerine çıkarılması için pek çok yapının güçlendirilmesi gereği vardır.

Mevcut yönetmeliğin temel kurgusu yeni yapılacak yapıların uyması gerekli şartları belirlemede mevcut hasarlı ve hasarsız yapıların değerlendirilmesine özgün ayrıntılı hükümler içermemektedir. Deprem güvenliği ve güçlendirme ihtiyacı, hesap yöntemi ve uygulama ayrıntılarını içerecek şekilde güçlendirme bölümünün ilavesi ile Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik'in revizyonun yapılarak bütünlüğe ulaştırılması öngörülmüştür.

Bu amaçla, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nden **Prof. Dr. M.Nuray AYDINOĞLU**, İTÜ İnşaat Mühendisliği Fakültesi'nden **Prof. Dr. Erkan ÖZER**, ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden **Prof. Dr. Haluk SUCUOĞLU**, Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nden Şube Müdürleri **İnş. Y. Müh. Nejat BAYÜLKE** ve **İnş. Y. Müh. Cahit KOCA-MAN** ile Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Statik Şube Müdürü **Atilla ERENLER**'den oluşan komisyon oluşturulmuştur.

Söz konusu komisyon 7 Temmuz 2003 tarihinden beri gerek ana komisyon olarak gerekse oluşturduğu hesap esasları, Betonarme ve Değerlendirme alt komisyonları ile projeci, uygulayıcı ve denetleyici görevi yapan akademisyen ve uzmanlarla komite çalışmalarını yaparak sonuca ulaşmış durumdadır.

Ayrıca Yönetmelik Hazırlık Komitesi'nin yaptığı çalışmalar Şura öncesi, Deprem Şurası Mevzuat Komisyonu'nda değerlendirilmiş ve komisyon raporunda yer almış, Deprem Şurası Mevzuat Komisyonu çalışmaları ile ilgili olarak yapılan sunumda da Deprem Şurası üyelerince de değerlendirilmesi yapılmıştır.

Komisyon tarafından yapılan çalışma sonucu; mevcut yönetmeliğin 5., 6., 7. ve 12. bölümleri son yıldaki gelişmeler ışığında revize edilmiş, 8. ve 10. bölümleri yeniden düzenlenmiştir. “Mevcut Binaların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesi” bölümü yönetmeliğe 13. bölüm olarak eklendiği görülmüştür.

Hazırlanan yeni taslak Bakanlığımız 12 Mayıs 2005 gün ve 6429 sayılı yazısı ile 82 kişi ve kuruma dağıtımı yapılarak 10.06.2005 tarihine kadar tasarı hakkında görüşlerinin bildirilmesi istenmiştir.

13-ZEMİN VE TEMEL ETÜDÜ FORMATI

İmar planına esas etütler ile zemin etütleri birbirinden farklı kavramlar olup, farklı amaçlara yönelik yapılmasına rağmen aynı kavrammış gibi algılanmakta, imar planına yönelik etütler sonucunda elde edilen sonuçlar parsel bazında zemin etüdü olarak bina yapımına yönelik kullanılmaktadır. İmar etüdüne yönelik etütler, yerleşim, yer seçimi, mevcut yada potansiyel yerleşim alanlarının morfolojik, jeolojik, jeofizik, jeoteknik hidrojeolojik, sismotektonik, arazi kullanımı ve doğal teknolojik afet durumlarını ayrıntılı olarak inceleme ve değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Zemin ve temel etütleri ise; imar planına esas etüt yapılmış ve yapılaşmanın genel kriterleri belirlenmiş alan içerisinde sadece yapı inşa edilecek alanı ilgilendiren parsel bazında yapılan temel tasarımına yönelik etüt çalışmalarıdır.

Zemin ve temel mühendisliği etüdünde; etütlerin kapsamı, etüt kategorileri, etütlerin planlaması, değerlendirme ve rapor düzenleme esasları gibi konular genel bir çerçeve içerisinde Bakanlığımızca yayınlanmış olan “ZEMİN VE TEMEL ETÜDÜ RAPORUNUN HAZIRLANMASINA İLİŞKİN ESASLAR” adlı yönergede mevcuttur.

Eurocode-7'yi temel alarak hazırlanmış bulunan yönerge, aradan geçen zaman içinde uygulamada beliren eksikliklere, yeni gelişmeler ışığında yeni düzenleme ve teknik hususlar eklenerek belediye ve kamu kurumu ve kuruluşları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi hususu Deprem Şurası Mevzuat Komisyonu raporunda ve Şura Sonuç Bildirgesi'nde yer almıştır.

Bakanlığımızca oluşturulan komisyon tarafından hazırlanan rapor format taslağı 3 Mart 2005 tarihinde kamu kurum ve kuruluşlara gönderilerek, söz konusu tasarı hakkında görüşleri sorulmuştur.

Bakanlığımıza gönderilen görüşler doğrultusunda yeniden hazırlanan ZEMİN ve TEMEL ETÜDÜ FORMATI tüm bakanlık ve valiliklere, valilikler aracılığı ile de belediyelere gönderilerek; parsel bazında yapılacak etütler, değerlendirilmesi, rapor düzenleme esasları gözönünde bulundurulmaları istenecektir.

Ayrıca yapılan düzenleme ile zeminlerde sıvılaşma potansiyelinin bulunup bulunmadığının saha ve laboratuvar deneylerine dayanan uygun analiz yöntemleri ile ilgili olarak düzenleme getirilerek, Deprem Yönetmeliği gereği yapılaşma olacak zeminlerde yapılması gereken sıvılaşma potansiyelinin irdelenmesi hususuna yardımcı olmaktadır.

14- YAPI KANUNU

Kalkınmasını planlamaya bağlamış bir ülkenin; önce ülke insanını ve kaynaklarını planlaması, nitelikli iş gücü haline getirmesi, eğitimini, sağlık durumunu, yaşanabilir çevreyi, konut, yapı ve tesislerini kapsayan sosyal ve fiziki planlamadan geçirmesi kaçınılmazdır. Temelde yerleşimler, konut, bina ve muhtelif yapılar bir yaşam ve kültür mekanı olduğundan, bunun bilincinde olarak gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Toplum ve çevre sağlığı ile güvenliğinin korunması, sağlıklı ve güvenli yaşam çevrelerinin oluşturulması, doğal tarihi ve kültürel değerlerin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi, planlamanın imar ve yapı hukukunun temelindeki amacını ve felsefesini içermektedir.

Günümüzde, sağlıklı bir çevre kadar diğer olmazsa olmaz şart güvenli yapılaşmadır. Yerleşim alanları seçiminden başlayarak tasarım, yapım, denetim ve işletme aşamalarında depreme dayanıklı ve güvenliğin ihmal edilmemesi yapıların mimari ve yapısal özelliklerine, yasal sistemden arşivleme sistemine kadar pek çok aşama ve boyutta incelenmektedir.

Mevcut yapı stoğunun depreme karşı güçlendirilmesi neticesinde oluşan ilave talebin karşılanması, gelenekçi çözümlere ilaveten yeni çözümleri mecbur kılmaktır.

Mevzuattaki dağınıklığı gidermek, kendi aralarındaki ortak anlayışı, uyumu ve koordinasyonu hakim kılmak, diğer yandan kolay anlaşılır, uygulanabilir bir mevzuat oluşturmak amacıyla gerek Şura Sonuç Bildirgesi ve gerekse Eylem Planı gereğince Yapı Kanunu hazırlanmıştır.

Yeni bir mevzuatı hazırlamaktan öte; gerek 3194 Sayılı İmar Kanunu ve gerekse 7269 Sayılı Afet Kanunu ve değişik kanunlarda, özellikle de ikincil mevzuatta geniş yer bulan yapı-

ya özgü düzenlemeleri, bütüncül bir anlayış içinde sistematik bir şekilde, kendi içinde tutarlı bulunan bir mevzuata dönüştürmektir. Diğer bir ifadeyle; yapı ile ilgili kavramların daha ayrıntılı bir şekilde yer almasını sağlayacak diğer mevzuatların genel değerlendirilmesi içinde anlam çarpıtılmasına uğramış kavramlar olmaktan çıkarak, içeriği dolu, kendi bütüncelliği ve tutarlılığı olan kavramlardan oluşan bir mevzuatın düzenlenmesini sağlamaktır.

Hazırlanan Yapı Kanunu Tasarı Taslağı; kamu kurum ve kuruluşlarına görüş sorulmasına gönderilmeden önce İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'nce 16 Nisan 2005 tarihinde düzenlenen Yapı Kanunu Paneli'nde yapılan tartışmalar ve atölye çalışması sonucu oluşan görüşler doğrultusunda yapılacak düzenlemelerden sonra görüş alınmak üzere kamu kurum ve kuruluşlara gönderilecektir.

Kanunlaşma süreci devam etmekte olup, etapların tamamlanmasını müteakip kanunlaşması sağlanacaktır.

ŞÛRA'NIN KAZINIMLARI VE GETİRDİKLERİNE GELİNCE:

Bilindiği üzere; Türkiye'de ilk defa ve oldukça geniş katılımlı 358 üyeli bir Deprem Şûrası düzenlenmiştir.

- Deprem olgusu makro düzeyde, bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış, uygulanabilir öneriler elde edilmiş, bu önerilerin ülke gerçekleri ile bağdaşır yenilikçi ve özgün olması sağlanmıştır.
- Şûra sayesinde; devletin birimlerine kolektif çalışmadan uzak, ferdi ve münferit olarak hazırlanmış, tek yanlı ve birbirinin zıttı rapor ve senaryo yazma dönemi bitmiştir. “Benim dediğim mutlak hal çaresidir” şeklindeki yaklaşımlar son bulmuştur. Bu yerini, çözüm yolları belli olan kollektif çalışmaya imkan tanıyan, sorun çözmede ve sinerji oluşturmada daha katılımcı bir anlayışa, eylem planına ve yol haritasına bırakmıştır.
- Ülkemizde, deprem gerçeğini toplumun tüm kesimlerine anlatabilme imkanı oluşmuş, bu suretle bu doğa afeti karşısında toplumumuzun bilinç düzeyinin artırılması sağlanmıştır.
- Şûra sayesinde, afetler ve deprem konusunda belirlenen plan doğrultusunda ülke olarak birlikte hareket etme, ortak hedef, ortak bilinç oluşmuştur.
- Şûra'da, depremle ilgili yeni kurallar oluşturulmuş, yeni güvenlik, standart ve ölçütler belirlenmiş, güvenli işleyiş mod elleri geliştirilmiş, uygulamanın yeni bir anlayışla ele alınması ve denetlenmesi sağlanmış, ortak ve stratejik hedefler belirlenmiştir.
- Şûra ve yapılan çalışmalar sayesinde kavram bütünlüğü oluşturulmuş, soyut kavramlar genel geçerliği olan somut kavramlara dönüştürülmüştür.
- Sorunları tespit etmede, incelemede, öncelikleri belirlemede ve çözüme ulaştırmada ölçek çok önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere; Deprem Mevzuatı'nın anayasası olan 7269 Sayılı Afet Nedeniyle Alınacak Tedbirler ve Yapılacak Yardımlarla İlgili Kanun; 1959 yılında köye, kırsala yönelik olarak afetlerle ilgili sorunları çözmek için yürürlüğe konmuş olup, bugün kentlerin özellikle mega kentlerin depremle ilgili sorunlarını çözmede yetersiz kalmaktadır.

Örneğin; konutlarının % 80'i yasal olmayan mega kent konumundaki İstanbul'un, tüm kentlerimiz için tip teşkil etmesinin söz konusu olamayacağı açıktır.

Bu itibarla, temel sorunu kurgulamada, stratejik hata yapmamak için her yerleşimi kendine özgü durumu ve güçlüğü dikkate alınarak belirlemek gerekmektedir.

SONUÇ OLARAK;

Depremi meydana gelmesini önlemek imkanı bulunmadığına ve deprem ile birlikte yaşamak zorunda olduğumuza göre; depremlerin menfi tesirlerinden en az zarar ile kurtulabilmenin yollarını bulmamız mutlak bir gerekliliktir.

Depremlerden ders çıkaran bir anlayışı sergileyerek, şehirlerimizin geleceklerini kurtarmak, insanımızı huzur ve güven ortamı içinde yaşatacak konutların yapılmasını sağlamak üzere şehirlerimizin rehabilitasyonunu, yerleşimlerin ve kentlerin sağlam ve uygun zeminlerde kurulmasını, yapılaşmanın fen ve sanat kurullarına uygun olarak gerçekleşmesini sağlamamız gerekmektedir.

Şûra; depremle ilgili çalışmalarda vizyon oluşturmakla birlikte öncü bir girişim olmuş, Şûra sayesinde deprem gerçeği ile yüzleşip bilinç tazelenmiştir.

Sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

